

Koordinationsforum for Klimatilpasning

Status for udmøntning af regeringens klimatilpasningsstrategi 2010

Det er nu ca. to et halvt år siden regeringen offentliggjorde ”*Strategi for tilpasning til Klimaændringer i Danmark*”. Fokus på klimatilpasning har i det forløbne år været stigende og især efter en række kraftige regnskyl i august måned, som bl.a. satte Lyngbyvejen under vand, var debatten om klimatilpasning særlig intens.

For at få en større overblik over den samlede klimatilpasningsindsats i landets kommuner gennemførte Videntcenter for Klimatilpasning i foråret 2010 en stor spørgeskemaundersøgelse, hvor resultaterne bl.a. skal bruges til bedre formidling af viden og værktøjer på www.klimatilpasning.dk.

I oktober blev klimatilpasning igen sat på dagsordenen på en konference arrangeret af Teknologirådet i samarbejde med Videntcenter for Klimatilpasning og Koordineringsenheden for Forskning i Klimatilpasning. Konferencen skulle bidrage til at identificere valgmuligheder som beslutningstagere står overfor i forbindelse med klimaforandringernes påvirkning af det danske samfund.

Samlet set har 2010 været et travlt år på mange fronter.

De statslige myndigheders klimatilpasningsindsats i 2010

Transportministeriet

Transportministeren offentliggjorde i juni 2010 ministeriets klimatilpasningsstrategi, der danner rammen for det fremtidige arbejde med klimatilpasning inden for ministeriets ansvarsområde. I forlængelse af klimatilpasningsstrategien har ministeriet etableret Transportministeriets Klimaforum. I forummet udveksles viden og erfaringer så ministeriet kan stå stærkere i forhold til at tackle fremtiden klima. Ved at opbygge et fælles vidensgrundlag vil ministeriet stå stærkere i forhold til at tackle fremtidens klima.

En ny bekendtgørelse om vurdering og risikostyring af oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre af søterritoriet trådte i kraft i februar 2010. Bekendtgørelsen sigter på at opnå bedre styring af risikoen for ekstreme oversvømmelser og gennemfører dele af EU's oversvømmelsesdirektiv. Kystdirektoratet har ansvaret for vurdering og udpegning af risikoområder i forbindelse med ekstreme oversvømmelser fra søterritoriet. Udpegningen af risikoområder omfatter bl.a. udarbejdelse af kort, der viser omfanget af oversvømmelser. Kommunerne udarbejder de risikostyringsplaner, der skal medvirke til at begrænse konsekvenserne af eventuelle oversvømmelser. Udpegningen og planerne skal revideres hvert 6. år.

Kystdirektoratet har sammen med flere kystkommuner og KL deltaget i EU-projektet BLAST og i den sammenhæng været medvært for en international konference i Hirtshals i september 2010. Projektet skal bl.a. definere klimaindikatorer til brug for vurdering af klimatilpasningsindsatsen. Kystdirektoratet har udarbejdet en rapport om de klimascenarier, som anvendes i Nordsølandene for de fremtidige havvandsstigninger.

Endelig deltager Kystdirektoratet sammen med KU og DHI i et nyt projekt under det strategiske forskningsråd. Projektets navn er CO-ADAPT og formålet er at udvikle koncepter for fremtiden kystbeskyttelse. Desuden skal der udarbejdes et erosionsatlas for de danske kyster.

I forbindelse med ændringsforslagene blev der med Aftale om finansloven for 2010 oprettet en pulje til kystbeskyttelse på småøer i 2010 og 2011 på 4 mio. kr. årligt, hvor lodsejerne på små øer kan søge om tilskud til genopretning og udvidelse af kystbeskyttelse og diger på øerne.

Vejdirektoratet har december 2009 opdateret vejreglen for afvanding "Veje, Vejkonstruktioner, Afvandingskonstruktioner" med fokus på opdaterede regnmængder i relation til Spildevandskomitéens Skrift nr. 28. Vejteknisk Institut under Vejdirektoratet har gennemført et forskningsprojekt (SWAMP) i internationalt samarbejde. Formålet med projektet var at udvikle en GIS-baseret model, der kan forudsige "blue spots" på vejnettet (områder på vejnettet, hvor vandet samler sig under ekstreme nedbørsforhold).

Banedanmark har i 2010 haft drøftelser om etablering af en afvandingspolitik. Her skal blandt andet dimensioneringen af nyanlæg gennemgås med henblik på et ensartet og økonomisk effektivt niveau i forhold til klimaforandringerne. Desuden kan en afvandingspolitik være fundamentet for kommende revisioner af banenormer og grundlag for kapacitetsberegninger af eksisterende afvandingsanlæg.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Økonomi- og Erhvervsministeriet har i 2010 gennemført en række initiativer i forhold til bygningsreglementet (BR10). Det drejer sig om:

1. Bestemmelsen om afløb fra regnvand udbygges i vejledningen med en beskrivelse af muligheden for håndtering af regnvand på grunden, for derved at tilbageholde og forsinke regnvand.
2. Der er foretaget præciseringer (i tillæg 1 til BR10) således, at det vil fremgå af vejledningen i forbindelse med bestemmelse om fugt og holdbarhed, at fugtpåvirkninger også kan stamme fra oversvømmelse pga. stormflod.
3. I bestemmelse om snelast henvises der til ændret Eurocode, der indføres derfor en skærpelse af terrænværdien for sne fra 0,9 kN/m² til 1,0 kN/m² samt en række præciseringer af reglerne for beregning af sneophobning.

Desuden er der foretaget en ekstern analyse af årsagen til de mange tagkollaps de seneste vintre. Undersøgelsen pegede på, at en af de primære årsager var fejl og mangler i byggeriet. BR10 er vedtaget og træder i kraft ultimo december 2010.

Med hensyn til eksisterende byggeri udsender Erhvervs- og Byggestyrelsen ultimo 2010 en pjece, som beskriver, hvilke typer af eksisterende byggeri, der kan være udsatte i tilfælde af store snemængder eller voldsomme storme. I pjecen opfordres bygningsejere til at få kontrolleret og

opgraderet de bygninger, der ikke er tilstrækkeligt stabile. Samtidig udarbejdes en vejledning om, hvorledes bygningsejere kan gennemføre snerydning af deres tage.

Økonomi- og Erhvervsministeren har forestået en revision af Stormflodsordningen. Loven, som blev enstemmigt vedtaget i folketinget den 20. maj 2010, skal blandt andet sikre ordningen tilstrækkelig fleksibilitet og tilpasningsevne overfor store udsving i det årlige antal af erstatningssager. Derudover indeholder loven en ny erstatningsmodel, der skal sikre et større incitament til klimatilpasning og forebyggelse. Dele af loven er trådt i kraft 1. juli 2010. De resterende dele træder i kraft, når rammerne for disse er på plads. Hele ordningen forventes at være på plads 1. januar 2012.

I marts 2010 etablerede Økonomi- og Erhvervsministeren ”Fornyelsesfonden”, der administreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen. Fonden har til formål at skabe vækst og beskæftigelse særligt i små og mellemstore virksomheder samt omstilling i hårdt ramte områder. Fornyelsesfonden støtter innovation og markedsmodning af grønne løsninger, herunder klimatilpasningsløsninger, der kan håndtere øget havvandsstand, ekstreme vejrfænomener, øget nedbør eller tørke, temperaturstigninger mv.

Miljøministeriet

Miljøministeren har i efteråret 2010 nedsat et udvalg som skal udrede og evt. forslå ændringer af betalingsregler for spildevandsafledning (”Spildevandsudvalget af 2010”). Spildevandsudvalget skal analysere, om betalingsreglerne kan ændres, så de i højere grad ansporer grundejere til alternativ afledning af overfladevand. Udvalget vil undersøge de økonomiske, administrative og miljømæssige konsekvenser af mulige ændringsforslag. Udvalget afrapporterer i foråret 2011,

Landsplanredegørelse 2010 blev offentliggjort i september 2010. Landsplanredegørelsen sætter en politisk retning i form af principper og prioriteringer, som regeringen finder, skal lægges til grund for de regionale udviklingsplaner og kommuneplaner.

Efter Lov om vurdering og styring af risikoen for oversvømmelser fra vandløb og søer har Miljøministeriet (By- og Landskabsstyrelsen) ansvaret for i første plantrin at udpege risikoområder, hvor der er fare for ekstreme oversvømmelser. Klimaforandringernes betydning for oversvømmelser fra vandløb og søer vil indgå i anden planperiode, når der er tilvejebragt mere viden.

På skovområdet nedsatte miljøministeren i juni 2010 det længe ventede Skovpolitiske Udvalg, som skal kortlægge og analysere mulighederne for at opfylde de flersidige formål for skovbruget i Danmark. I udvalgets arbejde indgår også skovbrugets tilpasning til klimaforandringerne. Udvalget forventes at afrapportere i foråret 2011.

Endelig åbner Miljøministeriets tilskudsordning til miljøeffektiv teknologi mulighed for at søge tilskud til udvikling, test og demonstration af teknologier på vand, herunder klimatilpasning. Det omfatter bl.a. projekter, der reducerer risikoen for spildevandsoverløb og oversvømmelser under ekstrem regn samt modelværktøjer til kortlægning af behov for klimatilpasning af vandinfrastrukturen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Sundhedsstyrelsen har i 2010 løbende udført rådgivning til andre myndigheder og til befolkningen om klimaændringers betydning for sundheden og forholdsregler for at minimere helbredsproblemer af, fx ekstremt vejr, herunder i varme perioder og ved oversvømmelser, ved forekomst af fugt og skimmel, vedr. anvendelse af regnvand til rekreative formål, vedr. allergifremkaldende pollen samt vedr. vektor-bårne sygdomme. Sundhedsstyrelsen bidrager til informationer om sundhed på www.klimatilpasning.dk.

Sundhedsstyrelsen har fået afsluttet undersøgelse af mulige sammenhænge mellem relevant årsagsspecifik dødelighed og høje temperaturer i Storkøbenhavn i perioden jan. 2002 – dec 2006. Undersøgelsen er foretaget af Københavns Universitet på Sundhedsstyrelsens foranledning. Sundhedsstyrelsen har formidlet publikationen ”Tænk sundhed ind i miljøet” om miljømæssig forebyggelse i kommunerne, hvori der indgår eksempler med klimarelevans, fx vedr. oversvømmelser og Bynke-Ambrosie.

I samarbejdet med Skov- og Naturstyrelsen og Plantedirektoratet omkring forebyggelse af allergi fra bynkeambrosie afventer gruppen et forslag fra EU-kommissionen om en maksimalgrænse for indhold af frø fra bynkeambrosie i foderblandinger. Forslaget forventes til afstemning i december 2010 og kommer derfor tidligst til at have indflydelse på fodersæsonen 2011-2012.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har deltaget i WHO's ministerkonference om miljø og sundhed i Europaregionen i Parma marts 2010, hvor klimaændringer og sundhed var blandt de prioriterede emner.

Forsvarsministeriet

Beredskabsstyrelsen udsendte i april 2010 en vejledning om revision af planen for det kommunale redningsberedskab for den kommunale valgperiode 2010-2013. I vejledningen anfører Beredskabsstyrelsen, at voldsomme vejrfænomener kan medføre behov for flere og mere ressourcekrævende indsatser og assistancer fra redningsberedskabet.

Redningsberedskabet kan således forvente at skulle foretage massive indsatser på grund af den store geografiske spredning af konsekvenserne af den slags fænomener. Der er allerede sket en tilpasning af redningsberedskabet som følge af orkanen i 1999, og denne udvikling bør fortsætte. Styrelsen anbefaler derfor kommunerne at inddrage scenarier vedrørende voldsomme vejrfænomener som grundlag for den risikobaserede dimensionering af redningsberedskabet.

Beredskabsstyrelsen har iværksat en undersøgelse af en række kommuners indsats i forbindelse med de voldsomme regnskyl i august 2010. Resultaterne af denne undersøgelse vil blive udsendt som inspiration for andre kommuner, og vil indgå som et temaafsnit i den nationale sårbarhedsrapport for 2010.

Kriseinfo.dk har til formål at videreformidle kriseinformation fra danske myndigheder til befolkningen, herunder om vejr og klima. Efter en revision af kriseinfo.dk, der forventes gennemført ultimo 2010, vil der på hjemmesiden fast ligge handlingsanvisninger for forskellige klimahændelser. Borgerne har dermed informationer, som de umiddelbart kan agere på. Den konkrete information om en specifik hændelse vil blive offentliggjort, så snart det er muligt som yderligere information til borgeren.

Regionernes klimatilpasningsindsats i 2010

Klimatilpasning indgår som tema/fokusområde i de fleste af de regionale udviklingsplaner (RUP'er) som alle regioner offentliggjorde i 2008. Den regionale udviklingsplan skal redegøre for sammenhængen til statens og kommunernes planer for infrastrukturen, det grænseregionale samarbejde samt de handlinger, der sættes i værk for at følge op på planen.

Alle regioner har i 2010 været i gang med til at etablere grundlaget for de kommende reviderede RUP'er. I alle regioner udgør klimatilpasning fortsat et af de fremtrædende temaer, som i skrivende stund forventes at indgå i udkastet til de RUP'er, som skal behandles politisk i første halvår af 2012.

Det videnskabelige grundlag for arbejdet med klimatilpasning i RUP'erne er tilvejebragt gennem regionalt forankrede analyser, der bl.a. beskriver mulige konsekvenser ved forskellige klimascenarier for arealer, ydre og indre vandgrænser, landbrug, fysisk bebyggelse etc. i regionen.

På klimatilpasningsområdet agerer regionerne primært som strategisk og faciliterende partner for kommunerne. Dels når det handler om klimatilpasning, der rækker ud over den enkelte kommune, dels ved at stille analyse og beregninger til rådighed for kommunerne i regionen. Hermed løftes en opgave, der ofte kan være tung at løfte for mange mindre kommuner (i bl.a. kystnære områder).

Som den første region i Danmark vedtog Region Sjælland i 2009 en regional klimastrategi, der bl.a. involverer samarbejde om klimatilpasning mellem region og kommuner. I forlængelse af den regionale klimastrategi var Region Sjælland (og Teknologirådet) den 30. oktober vært ved et "borgertopmøde" (for 220 borgere fra hele regionen) om, hvordan regionen kan tackle og imødegå klimaudfordringerne – dels når det handler om effektivisering af energiforbruget, øget anvendelse af VE samt tilpasning til de klimaforandringer som allerede er aktuelle nu.

Regionsrådet for Hovedstaden besluttede i efteråret 2009 at igangsætte arbejdet med at analysere, hvilke konsekvenser klimaændringerne får for Hovedstadsregionen. Analysen skal indgå som en del af grundlaget for regionens kommende klimastrategi.

I regi af Interreg-projektet CLIWAT har region Midtjylland i 2010 udarbejdet rapporten "Vind over Vandet" der omhandler tilpasning til fremtidige klimaforandringer på vandområdet. Rapporten bygger på seks afholdte workshops vedr. forskellige relevante temaer. Et andet INTEREG IV projekt kendt under navnet SUSCOD har deltagelse af Region Sjælland. Formålet er her at udvikle et værktøj til integreret kystzoneforvaltning.

Et andet Interreg-IV projekt ved navn SUSCOD har deltagelse af Region Sjælland. Formålet er her at udvikle et værktøj til integreret kystzoneforvaltning.

Kommunernes klimatilpasningsindsats i 2010

Arbejdsgruppe mellem regeringen og KL

Regeringen og KL nedsatte i starten af 2010 et hurtigtarbejdende udvalg, der skulle udarbejde et grundlag for den kommunale indsats vedrørende klimatilpasning, energibesparelser og kommunale energiplaner. Arbejdet blev afsluttet maj 2010 og konkluderede indenfor klimatilpasning bl.a., at arbejdsgruppen ikke havde anbefalinger til konkrete lovændringer, men havde en række anbefalinger i forhold til udvikling og formidling af vejledningsmateriale om modeller og værktøjer

vedr. klimatilpasning på klimatilpasning.dk samt udvikling af screeningsværktøjer for henholdsvis oversvømmelse fra havet og fra nedbør/grundvand og værktøjer til risikovurdering og beslutningsstøtte.

Kommuneundersøgelse og projekt med Skov og Landskab

I maj 2010 gennemførtes en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige kommuner i Danmark for at skabe et overblik over status for kommunernes arbejde med klimatilpasning. Samlet svarede 73 ud af 98 kommuner, hvilket giver en total besvarelsesprocent på 74 %. Undersøgelsen klarlagde, at den store udfordring for kommunerne er i forbindelse med vand. Yderligere fastslog undersøgelsen, at klimatilpasning er højt prioriteret i kommunerne, hvilket udmønter sig, at der i 4 ud af 5 kommuneplaner er taget højde for klimaændringerne. Kommunerne peger samtidig på, at de mangler viden og værktøjer.

Skov og Landskab ved KU Life gennemførte på vegne af KFT et projekt i samarbejde med Videncenter for klimatilpasning, hvor formålet dels var at analysere resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen, dels at gennemføre kvalitative interviews med udvalgte kommuner og gennemgå udvalgte kommuners klimatilpasningsplaner. Samlet peger resultaterne af dette projekt på, at der er stor forskel på tilgangen til klimatilpasning i de enkelte kommuner, endvidere peger kommunerne på, at der skal stilles konkrete datasæt til rådighed, herunder hydrologiske datasæt såsom grundvand.

Videncenter for klimatilpasnings indsats i 2010

Samfundsøkonomisk screening om klimatilpasning

Videncentret offentliggjorde juni 2010 rapporten Samfundsøkonomisk screening af klimatilpasning. Rapporten er udarbejdet i regi af den tværministerielle KoK-arbejdsgruppe om samfundsøkonomi. Rapporten konkluderer, at der er behov for nærmere samfundsøkonomiske analyser af klimatilpasning vedr. de fire sektorer kystbeskyttelse, byggeri/bygninger, veje/baner og kloakering. Rapporten vurderer endvidere, at tilpasningen i stort set alle sektorer kan håndteres inden for rammerne af den eksisterende regulering. Rapporten er udarbejdet af konsulentfirmaet NIRAS.

Videncentret har fulgt op på screeningens anbefaling om flere konkrete analyser på lokalt niveau og har i efteråret 2010 igangsat et projekt om konkrete eksempler på økonomiske konsekvenser af klimatilpasning i en kommune. Til projektet er udvalgt to kommuner: Randers og Albertslund. Rapport forventes forår 2011.

Fremtidige klimatilpasningsteknologier

Videncenteret igangsatte i 2009 et udredningsprojekt om erhvervspotentialet for klimatilpasningsteknologier på vandområdet. Projektet blev udført af DTU Miljø og rapporten blev offentliggjort ultimo juni 2010. Udredningen viste, at der på 50 års sigt eksisterer en række muligheder for at udnytte eksisterende danske styrkepositioner.

Konferencen om klimatilpasning

Teknologirådet, Videncenter for klimatilpasning og Koordineringsenheden for forskning i klimatilpasning (KFT) afholdt den 25. oktober en konference om klimatilpasning. Formålet med konferencen var at sætte fokus på klimaforandringerne og diskutere veje til at håndtere de udfordringer, som møder såvel myndigheder som politiske beslutningstagere på forskellige niveauer.

Konferencen skulle samtidig bidrage til at identificere valgmuligheder som beslutningstagere står overfor i forbindelse med klimaforandringerne påvirkning af det danske samfund.

På konferencen stod det klart, at vand er et af hovedproblemerne, hvor der på grund af problemets grænseoverskridende karakter er brug for helhedstænkning og mere integrerede løsninger på tværs af sektorer og kommunegrænser. Mange kommuner er godt i gang og samarbejder allerede med nabokommuner. Der er stadig behov for værktøjer og viden for at finde de rette løsninger.

Klimatilpasningsportalen: www.klimatilpasning.dk

Videncenter for Klimatilpasning har i 2010 arbejdet videre med udviklingen af portalen. Derudover deltager videncentret i en lang række konferencer, workshop mv som oplægsholdere i ind- og udland for en bred vifte af interessenter og samarbejdspartnere. Videncentret er endelig sekretariat for Koordinationforum for Klimatilpasning og ansvarlig for opfølgning på initiativer aftalt i dette KOK.

Udbygningen af portalens sektorafsnit sker i samarbejde med den nedsatte KOK-arbejdsgruppe om portalen. Derudover er videncentret ansvarlig for den løbende opdatering af portalen med nyheder, nye cases med klimatilpasningstiltag og udsendelse af nyhedsbreve.

Resultatet af indsatsen har været støt stigende besøgstal, som kulminerede i slutningen af august efter de ekstreme regnskyl, hvor portalen havde ca. 800 på en dag.

Der er lagt interaktive kort på portalen, der viser den fremtidige udvikling i klimaet i forhold til klimascenarie A1B for perioden 2021-2050. Endvidere er klimasiderne blevet udbygget med de generelle ændringer i klimaet samt ekstremere for A1B scenariet for perioden 2021-50. Det er ligeledes sket en opdatering af siderne om det fremtidige havniveau.

Endelig har videncentret arbejdet videre med anbefalingerne fra den tidligere nævnte arbejdsgruppe mellem regeringen og KL. Der er især blevet fokuseret på værktøjsudviklingen, som er gennemført i tæt dialog med eksterne interessenter, samarbejdspartnere og konsulenter.

Der er i 2010 konkret arbejdet videre med udvikling af to screeningsværktøjer:

1. Havvand på land

Formålet med screeningsværktøjet er at give et indledende overblik over hvilke områder, der kan blive berørt af oversvømmelser ved et stigende havniveau. Hvis værktøjet viser, at et område er berørt, kan der være relevant at gå videre med nærmere analyser og derefter evt. tiltag for at beskytte området mod oversvømmelse eller på anden måde tage højde for den fremtidige vandstand i havet. Statens højdemodel, der ligger til grund for værktøjet, er blevet optimeret med hensyn til diger og sluser på baggrund af en høring af kommunerne, hvor konstaterede typefejl på diger er ved at blive rettet i Kort- og Matrikelstyrelsen.

2. Kystplanlæggeren

Kystplanlæggeren er et værktøj til at screene en kysts fysiske forhold under hensyn til fremtidens forventede klimaudvikling. Kystplanlæggeren er udviklet til at skabe et indledende overblik, som kan danne basis for en beslutning om, der er behov for en mere detaljeret og præcis analyse af de fysiske forhold.

Begge værktøjer forventes offentliggjort i 1. kvartal 2011.

Endvidere er der i 2010 opstartet arbejde med udvikling af forskellige værktøjer:

- Værktøj til udarbejdelse af lokale klimatilpasningsprofiler for fx kommuner. Inspireret af den engelske LCLIP (Local Climate Impact Profile)
- Interaktiv formidling af Klimakogebogen i samarbejde med DANVA og en række private forsyninger. Beskrivelser af, hvordan man i kommuner analyserer sårbarheden overfor ekstremnedbør og stormfloder.
- Udkast til projektbeskrivelse for ekstremnedbør/sårbarhedsværktøj
- Boligwizard, hvor der arbejdes med et interaktivt hus og se hvilke skader, der typisk kommer i forbindelse med vandrelaterede problemer, og hvilke teknologiske muligheder, der kan sikre, at skaden ikke sker igen.

Brevkasse lanceret

På portalen blev der i maj 2010 lanceret en brevkasse, hvortil der er tilknyttet et bredt ekspertpanel. Brevkassen anbefaler ikke konkrete løsninger, men giver svar på, hvilke type af løsninger, der findes, hvilke forhold, der bør undersøges nærmere, hvordan man kommer i gang, og hvor man kan finde mere viden.

Engelsk udgave af portalen samt engelsk nyhedsbrev

I december 2009 blev der inden COP15 lanceret en engelsk udgave af www.klimatilpasning.dk. Dette er i 2010 blevet fulgt op med udgivelsen af engelske nyhedsbreve, som udkommer kvartalsvis. Interessen for den engelske portal og nyhedsbrevene har været stor, idet der er i størrelsesordenen 700 besøg på den engelske portal pr. måned fordelt på ca. 75 lande.

Forskning i klimatilpasning

Forskning i klimatilpasning

Koordineringsenhed for Forskning i klimatilpasning (KFT) har igennem sine aktiviteter og samarbejdsrelationer i 2010 gennemført en række portalsunderstøttende projekter inden for følgende områder:

- autoritative klimadata, herunder dataoversigt til brug for sårbarhedskortlægning
- synteser om ekstremnedbør samt input til undersider på portalen
- redigering af portalens forskningssider samt
- analyse af kommunernes indsats på klimatilpasningsområdet.

Desuden er dialogen med forskningsgrupper på universiteterne afsluttet og rapporteret (DialogK) og KFT's database over danske klimaforskningsprojekter er etableret on-line således at forskere og andre interessenter kan søge i og opdatere databasen. KFT deltog i planlægningen og gennemførelsen af klimatilpasningskonferencen i oktober og udgav i forbindelse hermed magasinet "Klima & Tilpasning". På det internationale område har KFT indgået samarbejde om udvalgte projekter og internationale netværker på klimatilpasningsområdet. Endelig har KFT deltaget i en række nordiske klimatilpasningsaktiviteter.

Globaliseringsmidler til klimatilpasning

Det strategiske forskningsråds programkomité for bæredygtig energi og miljø, har i 2010 allokert 30 mio. kr. til klima og klimatilpasning. Forskningen skal bidrage til bedre forståelse af, hvorledes

menneskelige aktiviteter i samspil med naturlige processer påvirker klimaet. Rådet har i september 2010 modtaget 7 ansøgninger fra prækvalificerede forskningsprojekter inden for klima og klimatilpasning.

Rådet for Teknologi og Innovation

Et nyt strategisk partnerskab ”Vand i byer”, som Rådet for Teknologi og Innovation har støttet med 25 mio. kr., er gået sammen om at udvikle innovative løsninger, der kan håndtere problemerne med de stigende nedbørsmængder i byerne. Partnerskabets formål er at tilpasse danske byer til de øgede nedbørsmængder og samtidig udvikle nye kommercielle løsninger med stort eksportpotentiale indenfor klimatilpasning. I partnerskabet deltager en lang række virksomheder, forskningsinstitutioner og kommuner.

Internationalt samarbejde om klimatilpasning

Opfølgning på EU's Hvidbog for klimatilpasning

Efter offentliggørelsen af EU's Hvidbog for klimatilpasning i 2009 er der nedsat en styregruppe hvori Videncenter for Klimatilpasning deltog i 1. møde. Styregruppen skal bidrage til at udforme en fælleseuropæisk klimatilpasningsstrategi, som forventes vedtaget i 2013. Endvidere deltager Videncenter for Klimatilpasning i opbygningen af det såkaldte *Clearing-house* for klimatilpasning, der er et væsentligt element i den europæiske strategi. Endelig indgår videncentret i en række faglige følgegrupper og netværksdannelser med relevans for klimatilpasning i Danmark.

Østersøstrategi

Videncenter for Klimatilpasning er *Policy Area Coordinator for Mitigation and Adaptation to Climate Change in the Baltic Region*. Første afrapportering fandt sted i sommeren 2010 og Videncentret deltog i årsmødet i Tallinn i oktober 2010.

FN's Klimakonvention og IPCC

Videncenter for klimatilpasning deltog marts 2010 som medlem af en EU-ekspertdelegation i en UNFCCC-workshop på Samoa om regionalt klimatilpasningssamarbejde. I oktober var Videncentret repræsenteret ved IPCC's 32. Plenarforsamling i Sydkorea.